

УДК 811.161.2'243:[37.091.3.02:614]

ТЕМАТИЧНА ГРУПА «ЗДОРОВ'Я» У КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Наталія Фарина

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра українського прикладного мовознавства
вул. Университетська, 1, кімн. 233, 79000, Львів, Україна
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: nataliya.faryna@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-4432-9495>*

Христина Чаплинська

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра українського прикладного мовознавства
вул. Университетська, 1, кімн. 233, 79000, Львів, Україна
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: khrystyna.chaplynska@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0004-2966-7092>*

У статті досліджено особливості функціонування лексичних одиниць тематичної групи «Здоров'я» у курсі української мови як іноземної. Ця група є особливо важлива для всіх студентів-іноземців, не залежно від того, чому вони вирішили вивчати українську. Відповідно до стандарту держаної мови «Українська мова як іноземна. Рівні володіння А1 – С2», тема «Здоров'я» – одна з обов'язкових для початківців.

Аналіз здійснено на матеріалі підручників рівнів А1 – А1 та лексичного мінімуму «1000 і 1 слово» (рівень А1). Подано матеріали, які функціонують у підручниках «Крок 1» О. Туркевич та О. Палінської, «Яблуко» М. Бурак та «Українська для іноземців» А. Чистякової (усі підручники для рівнів А1 – А2). На основі зібраного матеріалу визначено ядро та периферію аналізованої тематичної групи. Звернено увагу на кількісний та якісний склад лексики: кількість одиниць у кожному джерелі та їхня частотність вживання. Другий аспект залежить від обсягу теми (чи вона висвітлена в окремому розділі, чи подано побіжно в межах іншого) та вправ, яку містять розділи. Найбільше повторень слів у підручнику «Українська для іноземців» через значну кількість вправ для вивчення лексичного та граматичного матеріалу. Найбільше лексем виявлено у підручнику «Крок 1». Це зумовлено тим, що у підручнику виділено цілий розділ для теми «Здоров'я». Виявлено, що кожна зі зон (ядерна та периферійна) покриває усі шість підтем рівнів А1–А2: а) частини тіла; б) особиста гігієна; в) самопочуття; г) хвороби і недуги; д) візит до лікаря; е) аптека. У ядерній групі найбільший відсоток становлять лексеми на позначення частин тіла (37%). У периферії найбільшою є підгрупа про візит до лікаря (39%).

Мінімум покриває усі підтеми рівнів А1–А2, проте у ньому нема всіх одиниць, які ми виявили в аналізованих підручниках. Це зумовлено тим, що мінімум розрахований на рівень А1, а підручники охоплюють рівні А1–А2.

Ключові слова: тематична група лексики, методика викладання лексики української мови як іноземної, лексичний мінімум.

DOI:

Постановка проблеми. Останніми роками в світі посилюється інтерес до української мови, це зумовлено багатьма як зовнішніми, так і внутрішніми факторами. Викладання української мови іноземцям – це складний і багатогранний процес, який вимагає всебічного підходу. Одним із ключових аспектів цього процесу є засвоєння лексики, що охоплює різні тематичні групи. Серед них тематична група «Здоров'я» займає особливе місце, оскільки володіння базовою медичною лексикою є необхідним для повсякденного життя та особистої безпеки.

© Фарина Н., Чаплинська Х., 2025

У студентів може бути різна мета вивчення української мови. Зважаючи на мету, етап навчання та профіль студента, можна робити більший акцент на певних комунікативних темах і добирати відповідне лексичне наповнення курсу. Проте якою б не була мета чи рівень володіння іноземною мовою, важливим є вміння розповісти про своє самопочуття та здоров'я, викликати швидку або звернутись до лікаря. Також багато іноземців допомагає нашим військовим на фронті. У цьому разі ми маємо готувати матеріали для студентів за їхнім професійним спрямуванням, саме тому підручники з української мови як іноземної для студентів-медиків не входили до поданого у статті дослідження.

Вивчення різних груп лексики має допомогти іноземному студентові успішно комунікувати в різних ситуаціях для задоволення соціальних і громадських потреб. Саме тому можемо стверджувати, що лексеми тематичної групи «Здоров'я» є актуальними на будь-якому етапі вивчення української мови як іноземної. Ця група також є частиною тематичного каталогу стандарту державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні володіння A1 – C2» [12], починаючи від рівня A1.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для якісного добору лексики на певному рівні вивчення української мови потрібно розуміти лексичну систему мови. Часто виникають дискусії у питанні розмежування тематичних та лексико-семантичних груп. Наприклад, Р. Микульчик, аналізуючи тематичні й лексико-семантичні групи фізичних термінів-епонімів, наголошує на умовності такого поділу [Див. : 9 : 92–95] 3. Данилова вказує на труднощі в розмежуванні тематичних та лексико-семантичних груп, особливо якщо вони обмежені за своїм складом або не розділяються чітко, мають спільну тему. Для розрізнення такого розрізнення треба враховувати, що лексико-семантичні групи слів є продуктом законів і закономірностей розвитку лексичної семантики мови, а «тематичні групи слів, їхній склад залежить тільки від рівня знань певного народу – творця та носія мови, від умінь класифікувати явища дійсності, які одержали свої словникові позначення» [6 : 28].

Так, І. Шматко [Див. : 15 : 198–210], досліджуючи українські бджільницькі терміни, зазначає, що тематичні групи – це групи термінів різних частин мови в межах семантичного (термінологічного) поля, об'єднані за однією темою, виразником якої є денотативна ознака. Лексико-семантична група, як зазначає дослідниця, – це група термінів у межах тематичних груп, об'єднаних за їхнім лексичним значенням або спільним компонентом значення.

Особливості функціонування різних тематичних груп у своїх працях також аналізують Л. Лисиченко [8], І. Багмут [2], Т. Крехно [7] та інші. Зокрема, Л. Лисиченко зазначає, що тематичні групи – це «слова різних частин мови, об'єднані спільним відрізком дійсності» [8 : 131].

Виокремлення раніше не з'ясованих частин загальної проблеми. Актуальність дослідження зумовлена тим, що досі нема досліджень, присвячених лексичному наповненню тематичної групи «Здоров'я» у курсі УМІ. Такий аналіз допоможе викладачам добирати в роботі лексичний матеріал, який потрібен студентам вже на початковому рівні.

Формулювання цілей статті. Мета нашого дослідження — проаналізувати лексику тематичної групи «Здоров'я» у підручниках УМІ (рівні A1–A2). Для досягнення мети треба виконати такі завдання: 1) проаналізувати функціонування лексичного матеріалу тематичної групи «Здоров'я» у підручниках рівнів A1–A2;

2) порівняти обсяг матеріалу в підручниках стандартом державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні володіння A1 – C2» та рекомендованим лексичним мінімумом для початкового рівня; 3) визначити ядерну та периферійну зони у межах обраної теми.

Об'єктом нашої уваги стала лексика тематичної групи «Здоров'я» («Здоров'я та особиста гігієна» – на рівні A1), яка функціонує в підручниках з української мови як іноземної на початковому та базовому рівнях. Для аналізу ми обрали підручники «Крок 1» О. Палінської та О. Туркевич [10], «Яблуко» М. Бурак [4], «Українська для іноземців» А. Чистякової [14] для рівнів A1–A2, а також лексичний мінімум «1000 і 1 слово» К. Бородин та О. Туркевич [3]. У дослідженні не розглянуто посібників за професійним спрямуванням для студентів-медиків, адже така спрямованість зумовлює використання більшого числа лексичних одиниць певної тематичної групи, а це не було предметом нашого аналізу.

Виклад основного матеріалу. О. Антонів у своїй статті «Тематична організація лексики в курсі української мови як іноземної» зазначає: «Для того, щоб якісно навчати мови, треба використовувати тематичний принцип організації лексики на заняттях. Основою тематичної класифікації лексики є цілеспрямований і раціональний відбір тем, який здійснюють за певними критеріями (навчально-методична спрямованість, урахування мовленнєвих ситуацій, співвідношення функцій рідної та української мов)» [1 : 91]. Крім того, матеріали, які використовують на заняттях з української мови як іноземної, мають бути укладені відповідно до стандарту «Українська мова як іноземна. Рівні володіння A1 – C2» [12]. Такий підхід до організації навчального процесу дозволить охопити максимальну кількість потрібної лексики для певного етапу навчання. Крім того, у межах кожної теми треба охопити усі підтеми. Наприклад, тематична група «Здоров'я» для рівня A1 у стандарті поділена на такі підгрупи:

- а) частини тіла;
- б) самопочуття;
- в) хворобливі стани (*болить, хворий, травма, висока температура*);
- г) аптека.

Частина підтем повторюється у тематичній групі «Здоров'я та особиста гігієна» на рівні A2:

- а) частини тіла;
- б) особиста гігієна;
- в) самопочуття;
- г) хвороби і недуги;
- д) візит до лікаря;
- е) аптека.

Проаналізувавши матеріали, ми визначили, що загальна кількість лексем, що презентують тематичну групу «Здоров'я», – 104, з них 68 у підручнику «Крок 1», 39 – у «Яблуко» та 42 – в «Українській для іноземців». До цієї кількості також враховуємо лексеми з словника «1000 і 1 слово» К. Бородин та О. Туркевич [3], у якому подано лексичний мінімум української мови на рівні A1. Уважаємо доречним використовувати цей словник та зараховувати усі лексеми, які містяться у ньому, до ядерної зони тематичної групи, тому що лексичний матеріал рівня A1 входить до рівня A2 та є основою будь-якої теми.

Лексика тематичної групи «Здоров'я» у підручниках подана по-різному. Наприклад, у підручнику «Крок 1» автори виділили для неї окремий розділ. У ньому студент вивчатиме підтеми «Тіло людини» та «Як ваше здоров'я?». У підручнику «Яблуко» немає спеціального розділу, а лексеми теми «Здоров'я» розподілені в інших розділах: «Корисно жити корисно», «Ми найкращі у світі» та інших. «Українська мова для іноземців» А. Чистякової також містить лексику обраної тематики, більшість зібрана у розділі «У поліклініці», решта – у межах інших розділів цього підручника.

Більшість слів автори використовують неодноразово, що методично обгрунтовано. Частотність вживання слів у підручниках залежить від обсягу теми та кількості вправ, яку у ній подано. Найбільша повторюваність слів виявлена у підручнику «Українська мова для іноземців: у ньому є окремий розділ, присвячений цій темі, більший за обсягом, ніж в інших підручниках, та багато вправ для засвоєння лексичного чи граматичного матеріалу.

До ядра тематичної групи «Здоров'я» ми залічували ті лексеми, які функціонують у чотирьох або трьох підручниках та лексичному мінімумі «1000 і 1 слово». Загальна кількість одиниць у ядрі – 54. Найбільший відсоток становлять лексеми на позначення «Частин тіла» (37%), далі йдуть одиниці підтем «Особиста гігієна» (21%), «Хворобливі стани» (14%), «Візит до лікаря» (13%), «Аптека» (8%), «Самопочуття» (7%). Наприклад: *Якщо у вас болять зуби, то треба піти до стоматолога* [10 : 73]. *Прямий великий ніс – чесні, увічливі і добрі люди* [4 : 150]. *Я не можу їсти, тому що болить горло* [14 : 381]. *Я захворів* [10 : 73]. *Я хворів на грип* [14 : 381]. *Я хворий, але мені сьогодні треба йти на роботу* [10 : 73]. *Зверніться до лікаря* [10 : 73]. *Махмуде, тобі слід піти до поліклініки* [14 : 385]. *Мені треба випити ці ліки* [10 : 73]. *Українці кажуть: «Очі – дзеркало душі»* [4 : 150]. *Поділіть цю їжу на корисну (добру для здоров'я) та шкідливу (недобру для здоров'я)* [4 : 91]. *Хворий чоловік випив пігулку* [14 : 383].

Варто зазначити, що мінімум «1000 і 1 слово» також охоплює усі підтеми рівнів A1–A2 зі стандарту. Загальна кількість лексем у словнику – 48 одиниць. До периферії теми «Здоров'я» зараховуємо лексеми, які наявні у двох підручниках або ж тільки одному та мають меншу частотність вживання. Кількість лексем у периферії – 50, охоплено усі підтеми рівнів A1–A2. Найбільшою є підгрупа «Візит до лікаря» (39%),

далі йдуть підтеми «Хвороби і недуги» (29%), «Частини тіла» (12%), «Самопочуття» (6%), «Аптека» (6%), «Особиста гігієна» (4%). Наприклад: *Лікар дивився горло, слухав серце й легені* [14 : 381]. *Одужавши, студент продовжив навчання в університеті й заняття спортом* [14 : 380]. *Якщо у тебе апендицит, треба йти до хірурга* [10 : 73]. *У мене нежить і головний біль* [14 : 381]. *Здайте аналізи* [10 : 72]. *Чен підійшов до реєстратури* [14 : 381]. *Терапевт приймає у 36 кабінеті* [14 : 380]. *Даніеле, ти дуже погано виглядаєш – кашляєш, і, здається, у тебе висока температура* [10 : 72]. *Що вас турбує?* [10 : 72]. *Напевно, вчора довго гуляв і застудився* [10 : 72].

Лексеми ядерної зони мають більшу частотність, ніж лексичні одиниці периферійної зони. Це зумовлено тим, що вони частіше повторюються у вправах. За частиномовною належністю в ядерній і периферійній групах найбільше іменників, суттєво менше дієслів та прикметників.

Огляд матеріалів засвідчив, що для вивчення теми «Здоров'я» на рівнях А1 – А2 особливо продуктивним є використання наочності, адже викладач може швидше семантизувати лексику та полегшити процес її вивчення для студента. Автори підручників часто використовують цей метод, адже багато лексики у посібниках вводять поза контекстом (не в діалогах чи текстах), а як вокабуляр для запам'ятовування. Наступним етапом є лексичні вправи, які допомагають студентам запам'ятати нові слова, точно зрозуміти значення лексичних одиниць та проаналізувати, як їх використовують носії мови в різних комунікативних ситуаціях. Для формування лексичних та граматичних вмінь та навичок автори аналізованих підручників для рівнів А1 – А2 найчастіше використовують діалоги (рідше – невеликі тексти).

Висновки. Вивчення лексики тематичної групи «Здоров'я» має бути одним із пріоритетних на заняттях з української мови як іноземної, адже вміння розповісти про стан здоров'я або попросити про медичну допомогу може врятувати життя. Тематична група «Здоров'я» обов'язкова в курсі УМІ для студентів-початківців (рівні А1 – А2). Лексика цієї групи є частиною лексичного мінімуму «1000 і 1 слово» (А1), проте, як показало дослідження, не всі підручники для цих рівнів її однаково висвітлюють. Найбільше одиниць є у тих матеріалах, де комунікативна тема «Здоров'я» виділена в окремий розділ.

На основі зібраного матеріалу визначено ядро та периферію аналізованої тематичної групи. Виявлено, що кожна зі зон (ядерна та периферійна) покриває усі шість підтем рівнів A1–A2: а) частини тіла; б) особиста гігієна; в) самопочуття; г) хвороби і недуги; д) візит до лікаря; е) аптека. У ядерній групі найбільший відсоток становлять лексеми на позначення частин тіла (37%). У периферії найбільшою є підгрупа про візит до лікаря (38%).

Отримані результати можна використати як практичний матеріал на уроках з української як іноземної. Аналіз лексичного матеріалу цієї групи на вищих рівнях володіння українською, а також дослідження наявних та створення нових підручників та посібників з української мови як іноземної для студентів-медиків, волонтерів є перспективою нашого дослідження.

Список використаної літератури

1. Антонів Л. Тематична організація лексики в курсі української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2006. Вип. 1. С. 91 – 94.
2. Багмут І. В. Лексико-семантичне поле звуконайменувань у сучасній українській : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова» / Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова. Київ. 2007. 23 с. Режим доступу : <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/800> (дата звернення: 28.02.2025).
3. Бородин К., Туркевич О. 1000 й 1 слово. Лексичний мінімум з української мови (A1) : навчальний посібник. Slavic Language Education (Language-Lab), 2023. 58 с. Режим доступу : https://edoc.hu-berlin.de/bitstream/handle/18452/28897/SLE3-Turkevych_Borodin.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 20.02.2025).
4. Бурак М. «Яблуко»: підручник з української мови як іноземної (базовий рівень). Львів : Видавництво УКУ. 2015. 268 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, 2005. 1728 с.
6. Данилова З. В. Поняття системності лексики, лексичних угруповань у мові та мовленні. *Мова і культура*. 2012. Вип. 15, т. 1. С. 22–28. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_1_6. (дата звернення: 25.02.2025).
7. Крехно Т. І. Історія ЛСГ «плати – податки – повинності» в українській мові XV–XVIII ст. (на матеріалах українських пам'яток). автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова» / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2005. 20 с. Режим доступу : http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/768/1/krekh_aref.pdf (дата звернення: 25.02.2025).
8. Лисиченко Л. А. Лексико-семантична система української мови. Харків, 1997. 148 с.
9. Микульчик Р. Тематична класифікація фізичних термінів-епонімів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології*. 2016. № 842. С. 92–95.
10. Палінська О., Туркевич О. Крок 1 (рівень A1 – A2). Українська мова як іноземна: книга для студента. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2014. 104 с.
11. Словник української мови у 20 томах. Т. 1–15. Режим доступу : <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0> (дата звернення: 20.02.2025).
12. Стандарт державної мови «Українська мова як іноземна: рівні володіння A1 – C2» / за ред. Д. В. Мазурик. Київ, 2024. 139 с.
Режим доступу : https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/standarty/06.09.2024%20%D0%92%D0%98%D0%94%D0%90%D0%9D%D0%AF_%D0%A3%D0%9C%D0%86_new.pdf (дата звернення: 25.02.2025).
13. Ушакова Н., Тростинська О. М. Вивчення української мови студентами-інозем-

цями: концептуальні засади. *Теорія і практика української мови як іноземної*. 2014. Вип. 9. С. 12–21.

14. Чистякова А. Б. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів. Харків, 2009. 522 с.

15. Шматко І. Особливості системної організації українських бджільницьких термінів за тематичними і лексико-семантичними групами. *Термінологічний вісник*. 2015. Вип. 3 (2). С. 198–210.

References

1. Antoniv L. Tematychna orhanizatsiia leksyky v kursy ukrainskoi movy yak inozemnoi. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi*. 2006. Vyp. 1. S. 91 – 94.
2. Bahmut I. V. **Leksyko-semantychnе pole zvukonaimenuvan u suchasni ukrainskii: avtoref. dys. na здобуття наук. ступеня канд. філол. наук** : 10.02.01 «Українська мова» / Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. Drahomanova. Kyiv. 2007. 23 s. Rezhym dostupu : <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/800> (data zvernennia: 28.02.2025).
3. Borodin K., Turkevych O. 1000 y 1 slovo. Leksychnyi minimum z ukrainskoi movy (A1) : navchalnyi posibnyk. Slavic Language Education (Language-Lab), 2023. 58 s. Rezhym dostupu : https://edoc.hu-berlin.de/bitstream/handle/18452/28897/SLE3-Turkevych_Borodin.pdf?sequence=1&isAllowed=y (data zvernennia: 20.02.2025).
4. Burak M. «Iabluko»: pidruchnyk z ukrainskoi movy yak inozemnoi (bazovyi riven). Lviv : Vydavnytstvo UKU. 2015. 268 s.
5. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / uklad. ta holov. red. V. T. Busel. Kyiv, 2005. 1728 s.
6. Danylova Z. V. Poniattia systemnosti leksyky, leksychnykh uhrupovan u movi ta movlenni. *Mova i kultura*. 2012. Vyp. 15, t. 1. S. 22–28. Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_1_6. (data zvernennia: 25.02.2025).
7. Krekhno T. I. Istoriia LSH «platy – podatky – povynnosti» v ukrainskii movi KhV–KhVIII st. (na materialakh ukrainskykh pamiatok). avtoref. dys. na здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : [spets.] 10.02.01 «Українська мова» / Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina. Kharkiv. 2005. 20 s. Rezhym dostupu : http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/768/1/krekh_oref.pdf (data zvernennia: 25.02.2025).
8. Lysychenko L. A. Leksyko-semantychna systema ukrainskoi movy. Kharkiv. 1997. 148 s.
9. Mykulchik R. Tematychna klasyfikatsiia fizychnykh terminiv-eponimiv. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. *Problemy ukrainskoi terminolohii*. 2016. № 842. S. 92–95.
10. Palinska O., Turkevych O. Krok 1 (riven A1 – A2). *Ukrainska mova yak inozemna: knyha dlia studenta*. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. 2014. 104 s.
11. Slovnyk ukrainskoi movy u 20 tomakh. T.1 – 15. Rezhym dostupu : <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0> (data zverennia: 20.02.2025).
12. Standart derzhavnoi movy «Ukrainska mova yak inozemna: rivni volodinnia A1 – S2» / za red. D. V. Mazuryk. Kyiv, 2024. 139 s. Rezhym dostupu : https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/standarty/06.09.2024%20%D0%92%D0%98%D0%94%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%A3%D0%9C%D0%86_new.pdf (data zvernennia: 25.02.2025).
13. Ushakova N., Trostynska O. M. Vyvchennia ukrainskoi movy studentamy - inozemtsiamy: kontseptualni zasady. *Teoriia i praktyka ukrainskoi movy yak inozemnoi*. 2014. Vyp. 9. S. 12–21.
14. Chystiakova A. B. *Ukrainska mova dlia inozemtsiv: pidruchnyk dlia inozemnykh studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv*. Kharkiv. 2009. 522 s.
15. Shmatko I. Osoblyvosti systemnoi orhanizatsii ukrainskykh bdzhilnytskykh terminiv za tematychnymy i leksyko-semantychnymy hrupamy. *Terminolohichniy visnyk*. 2015. Vyp. 3 (2). S. 198–210.

THEMATIC GROUP «HEALTH» IN THE COURSE OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Nataliia Faryna

*Lviv Ivan Franko National University
Department of Applied Linguistics
1 University St., room 233, 79000, Lviv, Ukraine
phone: 032 239 43 55
e-mail: nataliya.faryna@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-4432-9495>*

Khrystyna Chaplynska

*Lviv Ivan Franko National University
Department of Applied Linguistics
1 University St., room 233, 79000, Lviv, Ukraine
phone: 032 239 43 55
e-mail: khrystyna.chaplynska@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0004-2966-7092>*

The article examines the features of the functioning of lexical units of the thematic group “Health” in Ukrainian as a foreign language. This group is significant for all foreign students, regardless of why they decided to study Ukrainian. According to the standard “Ukrainian as a Foreign Language. Proficiency Levels A1 – C2”, the topic “Health” is one of the mandatory ones for beginners.

The analysis was carried out on the material of textbooks of levels A1 – A2 and the lexical minimum “1000 and 1 word” (level A1). The materials that function in the textbooks “Step 1” by O. Turkevych and O. Palinska, “Yabluko” by M. Buryak and “Ukrainian for Foreigners” by A. Chystyakova (all textbooks for levels A1 – A2) are presented. Based on the collected material, the core and periphery of the analyzed thematic group are determined. Attention was paid to the quantitative and qualitative composition of the vocabulary: the number of units in each source and their frequency of use. The second aspect depends on the scope of the topic (whether it is covered in a separate section or presented briefly within another) and the exercises contained in the sections. The greatest number of repetitions of words in the textbook “Ukrainian for Foreigners” is due to the significant number of exercises for studying lexical and grammatical material. The greatest number of lexemes was found in the textbook “Step 1” because the textbook allocates an entire section for the topic “Health”. It was found that each of the zones (core and peripheral) covers all six subtopics of levels A1–A2: a) parts of the body; b) personal hygiene; c) well-being; d) diseases and ailments; e) a visit to the doctor; f) pharmacy. In the core group, the largest percentage is made up of lexemes denoting parts of the body (37%). In the periphery, the largest subgroup is the subgroup about a visit to the doctor (38%).

The minimum covers all subtopics of levels A1–A2, but it does not contain all the units we found in the analyzed textbooks. This is since the minimum is designed for level A1, and the textbooks cover levels A1–A2.

Key words: thematic group of vocabulary, methodology for teaching the vocabulary of the Ukrainian language as a foreign language, lexical minimum.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2025

доопрацьована 20.03.2025

прийнята до друку 27.03.2025